

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV EXPERIMENTÁLNÍ TVORBY

DEPARTMENT OF EXPERIMENTAL DESIGN

SLOVÁCKÉ DIVADLO I.

THEATRE OF SLOVÁCKO I.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Veronika Zárubová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

MgA. Svatopluk Sládeček

BRNO 2018

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0097/2017
Ústav: Ústav experimentální tvorby
Studentka: **Bc. Veronika Zárubová**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **MgA. Svatopluk Sládeček**
Akademický rok: 2017/18

Název diplomové práce:

Slovácké divadlo I.

Zadání diplomové práce:

Předmětem diplomové práce je umístění a návrh divadelní budovy v organismu regionálního centra – města Uherského Hradiště. Uherské Hradiště má 38 007 obyvatel/aglomerace/, je spádovým centrem Moravského Slovácka / 200 tis. obyvatel – oblast vymezena městy Kroměříž, Zlín, Kyjov, Hodonín / Divadlo má 8 tis. předplatitelů, nejvíce v ČR. Stávající divadelní budova sídlí v pronajatém objektu Sokolovny na Tyršově náměstí. Malá scéna je v domě na Mariánském náměstí. Kapacita hlediště velké scény je 370 diváků, odpovídající potřebám města a regionu. Zcela nevyhovující je velikost jeviště, výška provaziště, absence zadního a bočního jeviště, zázemí dílen a skladů je mimo současný areál divadla. Dlouhodobým zájmem města Uherské Hradiště je současnou nevýhodnou situaci divadla do budoucna vyřešit.

Studentům budou k dispozici čtyři lokality v centru města dle výběru Útvary hlavního architekta Uherského Hradiště. Po zhodnocení a analýze volí jednu parcelu dle vlastního uvážení. Architektonické řešení bude respektovat charakter parcely a sídelního útvaru centra, zejména její topografické a kontextuální kvality, při zachování památkové ochrany stávajících objektů. Funkce objektů, dispoziční řešení i dopravní řešení budou vycházet ze stavebních programů divadelních provozů ověřených stávající praxí.

Rozsah grafických prací:

I. Úvodní údaje

Identifikace stavby, název, lokalita, údaje o zadavateli

II. Souhrnná průvodní a technická zpráva

Základní údaje charakterizující zástavbu a její budoucí provoz, přehled výchozích podkladů, zdůvodnění cílů návrhu, souhrnná technická zpráva, popis situačních vazeb, popis stávajících poměrů, limity využití, ochranná pásma, architektonická a technická koncepce navrhované zástavby, východiska návrhu, idea návrhu, ekonomické zhodnocení návrhu.

III. Výkresová dokumentace

Urbanistické řešení vymezeného území 1:2000 se vztahy ke struktuře území, fotodokumentace stávajícího stavu, dopravní řešení, řešení krajinných úprav, situace a půdorysy všech podlaží dokumentující provozně dispoziční řešení s vyznačením jednotlivých prostor a místností 1:200 minimálně dva řezy dokumentující povahu navrhovaného objektu včetně konstrukcí založení stavby a úrovní terénu 1:200, prostorové zákresy, perspektivy, vizualizace, charakteristický architektonický detail části stavby, interiéru nebo konstrukce 1:20 př. 1:10.

IV. Model

Fyzický model celého areálu a blízkého okolí 1:500, vybraný objekt 1:100

V. Prezentační panel

700/1400 2x panel souhrnně prezentující koncept a řešení

Seznam odborné literatury:

Dialogy o kráse, Platón

Politika, Aristotelés

A Source Book in Theatrical History: Twenty-five centuries of stage history in more than 300 basic documents and other primary material, 1959, A. M. Nagler

Theatre and Playhouse: An Illustrated Survey of Theatre Buildings from Ancient Greece to the Present Day, Richard Leacock

Schéma masové kultury Adorno, Theodor W. - Horkheimer, Max

Tajemství divadelního prostoru, Josef Svoboda, Odeon, 1990

Česká divadelní architektura, Jiří Hilmera, divadelní ústav 1999

Svět architektury a divadla, architekt Ivo Klimeš, Lenka Popelová, Eva Špačková, Grada 2014

Junioři matadoři, sborník, Kruh 2006-2009

Architektura Uherského Hradiště 1945-1989, Neoralová Martina, UPOL

Termín zadání diplomové práce: 19. 2. 2018

Termín odevzdání diplomové práce: 14. 5. 2018

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Veronika Zárubová
student(ka)

MgA. Svatopluk Sládeček
vedoucí práce

MgA. Ing. arch. Petr Šmídek, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Brně, dne 19. 2. 2018

URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ

Nová budova Slováckého divadla je situována na území městské části Uherského Hradiště zvané Rybárny. Samotná parcela je nyní nezastavěnou plochou na břehu říčního meandru, který však díky svému tvarování nabízí široké vizuální návaznosti vůči okolí. Toto místo se také nachází v těsné blízkosti historického centra města, avšak v současnosti strádá svou odděleností korytem Moravy, a tudíž jeho potenciál zůstává nevyužitý či zapomenutý. Taktéž tento úsek řeky kontrastně vytváří ve městě hranici namísto sjednocujícího městotvorného prvku, jímž by zhodnocené nábřeží mohlo být.

Pro usnadnění návazností s protějším břehem je na ose z centra města vybudována lávka pro pěší a cyklisty, která ústí na hlavní předprostor divadla. Celé divadelní nábřeží je přístupné i pro osoby se ZTP, a to i včetně přístupu k vodní hladině. Lávka je taktéž napojená na uherskohradištskou cyklistickou stezku vedoucí po Svatojiřském nábřeží a je v docházkové vzdálenosti od autobusového nádraží a dalších zastávek MHD ve městě (Tyršovo náměstí a plánovaná zastávka za řekou).

Příjezd motorových vozidel je v současné době uvažován po ulici Moravní nábřeží, která se za řekou přímo napojuje na hlavní městskou komunikaci (Velehradskou třídu) spojující Kunovice a Uherské Hradiště se Starým Městem. Do budoucna je počítáno s možnou návazností na plánovanou stavbu výpadevové komunikace vedoucí na Zlín, která by divadlu nabídla oboustranný příjezd.

Divadlo stojí na břehu řeky Moravy, tudíž nabízí i přímý kontakt s vodou. Sama řeka zde zastupuje jednu z možností spojení veřejnosti s divadelním areálem. Po Baťově kanále, historické vodní cestě spojující Otrokovice se Sudoměřicemi, se každoročně plaví mnoho turistů a samotné přístaviště pro Uherské Hradiště je jen kousek od navrhovaného divadla. V mém návrhu se naskýtá možnost příplutí lodkou přímo k divadlu a třeba i návštěvy plovoucí kavárny. To s sebou nese netradiční možnost spojení vodní rekreace s divadlem a kulturou.

Zásobování a veškerá dopravní komunikace probíhá na severní straně divadla, tedy na straně odvrácené od řeky, kde se taktéž nachází areál městské elektrárny. Divadlo je navrhováno tak, aby nezamezilo přístup a nezastínilo výhled rodinných domků v přilehlém okolí na řeku a zeleň na nábřeží. Návrh také počítá s nutným počtem parkovacích míst jak pro diváky přijíždějící na představení, tak i pro případné účastníky veslařských závodů či jen běžné návštěvníky Uherského Hradiště.

Lokalita je vhodná pro stavbu divadla i charakterem prostředí, ve kterém se nachází. Poklidné nábřeží ve spojitosti s plynoucí vodní hladinou podporuje jedinečnou slavnostní atmosféru. Odpadají nutnosti spojené s přidanými akustickými konstrukcemi, jako by tomu bylo v případně rušného prostředí u vozovek. Na druhou stranu hlučnější zóny samotného divadla jsou situovány na opačnou stranu od obytné zástavby. Okolí divadla je doplněno o dětské hřiště a posilovací stroje.

Věřím, že vzhledem ke zvolenému místu na nábřeží řeky Moravy nebudou pouze divadelní stavbu, ale rozšiřuji tak samotné městské centrum. Jde tedy o propojení přírodního prvku řeky a souvisejícího environmentu s uměním, kulturou a městem jako takovým.

ARCHITEKTONICKO-STAVEBNÍ ŘEŠENÍ

Divadlo je jedinečnou stavební typologií, a to zejména svým širokým rozsahem funkcí nejen v uměleckém smyslu, ale také ve smyslu shromažďovacího místa pro veřejnost soustřeďující se (nejen) kolem představení. Mou snahou bylo vybudovat vazby mezi interiérem divadla a jeho venkovními prostory, které se svými veřejně přístupnými částmi otevírají městu.

ZÓNOVÁNÍ

Zásadní věcí pro návrh bylo oddělení návštěvníků divadla od provozních prostor nebo zásobování a skrytí technických služeb a přípravy spojené s představením. Tím se mi budova pomyslně rozdělila na “přední jižní část” směřující k řece a určenou převážně návštěvníkům a veřejnosti a “zadní severní část” kopírující linii příjezdové komunikace a poskytující prostory pro příjezd k podzemním garážím, zásobování a další provozní servisy.

ČLENĚNÍ VENKOVNÍHO PROSTORU

Divadlo je navrženo jako soubor více hmot, které spolu vytvářejí divadelní areál nábřeží a člení vlastní okolí do několika funkčně odlišných venkovních meziprostorů. U služebního vstupu pro herce a vedení jsou prostory například řešeny jako zelené terasy s výhledem na řeku. Nejvýraznějším prostorem, jenž je svým způsobem i náměstím, je místo vyústění pěší lávky z centra města. To funguje jako komunikační uzel i nástupní platforma pro příchozí návštěvníky z ostatních směrů. Zároveň plní funkci předprostoru pro hlavní vstup do samotného divadla a víceúčelového sálu.

Neopomenutelnou součástí tohoto veřejného prostoru jsou i pobytové schody tvořící venkovní hlediště a přímo zpřístupňující říční promenádu. Z té je možno přejít i na víceúčelový plovoucí ponton, sloužící jako hudební kavárna nebo příležitostné pódium. Toto místo působí jako městský aktivátor přinášející další program vlastnímu okolí divadla.

HMOTA a TVAR

Základem pro určení tvaru budovy bylo samo prostředí, ve kterém se divadlo nachází. Jednak architektonickým výrazem, ale i tvarováním samotné stavby. Parcela se nachází mimo památkovou zónu, tudíž se na ni neváží žádné speciální regulace. Divadlo funguje jako spojení dvou lehce zvlněných hmot, z nichž každá ukrývá jednu scénu. Navzájem jsou propojeny jak mostkem, tak i podzemními prostory.

Otevřený charakter stavby čitelně reaguje na široké okolí skrze prosklená čela jednotlivých hmot. V těchto částech divadelní budovy jsou navrženy funkční prostory, ve kterých dochází k časté interakci osob, např. foyer, sál, šatny herců, zkušebna apod. V některých částech jsou umístěny i LED panely upozorňující veřejnost na konané inscenace. Skrze tato čela jsou tedy zprostředkovávány živé obrazy, které poutají pozornost svého okolí a zároveň dopřávají denní světlo interiéru.

Po vstupu do divadla se vnitřní prostor pozvolna line budovou a jemné křivky provází návštěvníky na cestě za kulturou všemi třemi patry.

VNITŘNÍ PROGRAM

Pro provoz přední části divadla je určující postupně gradující foyer. To poskytuje vysoký level transparentnosti zevnitř ven, zatímco s sebou přináší jakýsi druh pódia pro návštěvníky divadla – ‚místo vidět a být viděn‘. Otevřená dispozice, balkón a střešní terasa pojící se k foyer nabízí platformy pro vlastní choreografii návštěvníků - jak intimitu, tak expozici. Zároveň dopřávají výhled na řeku a okolí.

Hlediště hlavního sálu má kapacitu 370 diváků a je navrženo jako klasické kukátko. Druhý sál v patře je určen pro 150 diváků a slouží jako experimentální scéna. Součástí je i víceúčelový sál v přízemí.

Technické prostory backstage a zadní provozy jsou kompletně mimo dohled divadelních hostů. Zásobování je uskutečňováno vertikálně z přístupové komunikace na severní straně divadla nákladními výtahy malé i velké scény. Mimo funkci parkování slouží první podzemní podlaží i jako skladové prostory obou scén a všech dílen. V prvním nadzemním podlaží je zázemí zaměstnanců a dílny, herci jsou umístěni v přímém napojení na oba jevištní prostory ve druhém patře. Administrativa a ředitelství sídlí v nejvyšším patře vykonzolované části. Toalety jsou vždy situované vedle sálů a jsou propojeny se zadním provozem divadla.

KONSTRUKCE

Jelikož se budova divadla nachází v blízkosti vodního toku, musí být dbána speciální pozornost zakládání stavby. Na základě geologického a hydrogeologického průzkumu se určí poměry na stavební parcele a hloubka dostatečně únosného podloží nutná pro stabilizaci budovy. Dojde k zapažení ŽB stěnami a vytvoření technicky vodotěsné stavební jámy umožňující její bezproblémové vytěžení na definitivní úroveň výkopu, která se bude nacházet 1 m pod hladinou podzemní vody. Stěny budou vetknuty minimálně 0,5 m do vrstvy nepropustného podloží a budou realizovány po celém obvodu stavební jámy a zároveň využity jako stěny podzemních garáží. Samotné základy jsou uskutečněny hlubinnými vrty a budovy je posazena na maloprofilových železobetonových pilotách. Konstrukce divadelní budovy je navržena ze železobetonového skeletu poskytujícího prostor pro dvě patra podzemních garáží. Střešní konstrukce a konstrukce předsazených hmot je vynášena ŽB sloupy a tvořena plošnou ocelovou příhradovinou, která umožňuje stabilitu a potřebné tvarování. Reprezentační prostory využívají podlahové vytápění, v zadním provozu jsou využity klasické radiátory. V celém objektu je uvažováno řízené větrání.

Fasáda divadla je tvořena pohledovým betonem, který klade důraz na materiálnost a přirozenost. Uměleckým detailem, který v sobě kloubí inspiraci vodním prvkem a tradičním malířským uměním Slovácka, je modrá liniová kresba zjemňující celkové měřítko stavby.

Základem plovoucí kavárny je železobetonový ponton s polystyrénovým jádrem. Ponton je tudíž velmi pevný a stabilní, nepotopitelný a bezúdržbový. Je také odolný vůči nárazům, povětrnostním vlivům a mrazu. Lehká ocelová konstrukce kavárny je montována přímo na ponton a je možné ji manuálně odstranit a nahradit. Plovoucí kavárna je s břehem spojena mostkem a vzpěrou. Vše zabezpečí ocelová vyvazovací lana. Díky tomuto systému se kavárna může pohybovat podle měnící se úrovně vodní hladiny. Sama o sobě nedokáže plout, v případě potřeby se převáží pomocí remorkéru. Rozvody elektřiny a vody jsou vedené pod instalační vrstvou na vnitřní straně konstrukce. Elektřina se přivádí z břehové přípojky. Zásobování a zázemí kavárny je taktéž přístupné z břehu. Pro zimní provoz je možné kavárnu doplnit o přímotopná zařízení a potřebné izolační konstrukce.

LIMITY

Parcela se nachází v záplavovém území, a proto je nutno počítat s protipovodňovým opatřením. Platforma, na níž je celé divadlo postaveno tudíž musí být navržena nad úrovní Q100 a zajistit vlastní nepropustnost. U konstrukcí spadajících pod tuto hranici dochází k využití vodostavebního betonu, těsnicích prvků, protipovodňových dveří (např. JaP-Jacina) a dalších konstrukcí. Veškeré citlivé funkční provozy divadla jsou však situovány nad úrovní stoleté vody.

V současném stavu jsou na hranici parcely umístěny sloupy elektrického vedení. Dle definice ochranného pásma by výstavba budovy v jejich těsné blízkosti nebyla vyhovující. Po konzultaci s firmou EON je možno uvažovat o jejich přeložení a uvolnění stavební parcely pro účely realizace projektu.

STATISTICKÉ ÚDAJE

Počet diváků velké scény 370míst

Počet diváků malé scény 156míst

Hrubá podlažní plocha

1.NP 2302m²

2.NP 2830m²

3.NP 1962m²

1.PP 4743m²

2.PP 2936m²

Celková hrubá podlažní plocha nadzemních staveb 7094 m²

Celková hrubá podlažní plocha podzemního parkování 7679 m²

Celkový hrubý objem obestavěného prostoru 33,900m³

Předpokládané náklady při ceně 9045Kč za 1 m³ = 306mld Kč

(dle cenových ukazatelů ve stavebnictví pro rok 2018 - budovy pro kulturu / tyčová železobetonová konstrukce)

Počet parkovacích a odstavných stání

1.NP 19 / z toho 2 vyhrazená

1.PP 43 / z toho 5 vyhrazených

2.PP 60

součtem 122 míst / z toho 7 vyhrazených